

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
AMBONA W KOŚCIELE P.W. ŚW. JANA Z DUKLI
W JĘDRZYCHOWICACH

mgr Marcin Pechacz

dyplomowany konserwator dzieł sztuki dyplom UMK nr 1400/107331/2007

Wschowa 2023

Stwierdzam zgodność kserokopii

z oryginałem:

Szlichtyngowa, dnia

Wprowadzenie.

Ambona w kościele w Jędrzychowicach datowana na XVIIw. posiada klasyczny układ mównicy na filarze, z prowadzącymi na nią schodami i baldachimem z zaplekiem. Obiekt umiejscowiony jest w świetle łuku ściany tęczowej po północnej stronie, we wtórnie wykonanym w gotyckim murze wyźłobieniu. Elementy mocowane są do muru za pośrednictwem kutych kotew, haków żelaznych, filar posadowiono na murowanym cokolicu.

Stan zachowania i przyczyny zniszczeń.

Obiekt został w 2. połowie XXw. wtórnie przemalowany w białoszarej kolorystyce farbami o współczesnych spoiwach syntetycznych, z detalami malowanymi na złoto. Część z malatur uległa odspojeniu, szczególnie na spodzie baldachimu. Stolarka ambony jest miejscami porozsychana, spawanie elementów uległo obłuzowaniu. Część z drobnych detali snycerskich uległa odspojeniu i nie jest zachowana. W elementach drewnianych widoczne są pod współczesnym malowaniem ubytki, wyszczerbienia powstałe mechanicznie, wytarcia stopni, otwory wylotowe po drewnojadach. Obecnie nie widać świeżych oznak aktywności żerujących w drewnie drewnojadów, jednak w przeszłości były one aktywne niszcząc strukturę drewna a obecnie (szczególnie biorąc pod uwagę porażenie biologiczne innych elementów wyposażenia kościoła) nie można całkowicie wykluczyć ich bytowania.

Cele i założenia prac konserwatorskich.

Celem prac konserwatorskich i restauratorskich przy ambonie jest przywrócenie pierwotnej formy estetycznej obiektu oraz walorów ekspozycyjnych oryginalnej warstwy malarskiej i pozłotniczej.

Stwierdzam zgodność kserokopii

z oryginałem:

Szlichtyngowa, dnia

Program prac konserwatorskich.

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej obiektu przed rozpoczęciem prac.
2. Demontaż elementów ambony i transport do pracowni.
3. Wykonanie badań z zakresu techniki wykonania warstw chronologicznych (malarskich i pozłotniczych), analiza formy obiektu z uwzględnieniem brakujących elementów, opracowanie z zakresu historii sztuki. Wyniki badań należy przedstawić Lubuskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.
4. Dezynsekcja z efektem zabezpieczającym poprzez naniesienie na odsłonięte partie drewna oraz zapuszczenie iniekcyjne w otwory po owadach dedykowanego do prac konserwatorskich, bezbarwnego preparatu biobójczego (Per-xil lub równoważnego). Zabieg należy wykonać dla elementów pozostających w stanie nie wymagającym wzmocnienia strukturalnego oraz dodanych na dalszym etapie prac rekonstruowanych elementów drewnianych.
5. Wzmocnienie strukturalne drewna przez nasączenie 10% roztworem żywicy syntetycznej (Paraloid B72 w toluenie lub równoważnej).
6. Usunięcie przemalowań i wtórnych warstw pozłotniczych z obiektu. Warstwy wtórne należy usuwać z poszanowaniem oryginału chemicznie odpowiednio dobranymi kompozycjami rozpuszczalników, po przeprowadzeniu prób na reprezentatywnych fragmentach przeznaczonych do oczyszczenia.
7. Poprawa połączeń poszczególnych elementów w miejscach powstania szczelin i przesunięć, z zachowaniem pierwotnej technologii.
8. Rekonstrukcja na wzór oryginału i wymiana głęboko zniszczonych elementów konstrukcyjnych w dobranym gatunkowo do oryginału drewnie. Nowe elementy drewniane należy zabezpieczyć profilaktycznie przed żerowaniem owadów bezbarwnego za pomocą naniesienia preparatu biobójczego (Per-xil lub równoważnego).
9. Uzupełnienie ubytków drewna kitem chemoutwardzalnym o właściwościach mechanicznych zbliżonych do właściwości drewna (wskazane jest użycie kitu Araldite HV/SV 36 do drewna lub równoważnej). W przypadku większych z ubytków rekonstrukcja rzeźbiarska w drewnie dobranym gatunkowo do oryginału.
10. Konsolidacja warstwy malarskiej roztworem żywicy akrylowej (wskazane jest użycie żywicy Paraloid B72, roztwór 10-15 % w toluenie).

Stwierdzam zgodność kserokopii
z oryginałem:
Szlichtyngowa, dnia

11. Uzupełnienie ubytków zaprawy kredowo-klejowej kitem klejowo-kredowym lub akrylowym wodorozcieńczalnym przeznaczonym do obiektów zabytkowych. Uzupełnienia należy wykonać w granicach ubytków, odzwierciedlając fakturę oryginału.
12. Zaizolowanie oryginalnych wymalowań i uzupełnień ubytków zaprawy werniksem retuszerskim akrylowym lub damarowym z domieszką filtra UV.
13. Uzupełnienie ubytków oryginalnej warstwy malarskiej farbami akrylowymi gwarantującymi wygląd powierzchni zbliżony do uzupełnianej warstwy malarskiej. W przypadku konieczności uzyskania transparentnego efektu należy użyć farb na spoiwie żywicznym (mastyksowym lub ketonowym). Wszystkie stosowane farby powinny być najlepszej jakości, z przeznaczeniem do obiektów zabytkowych.
14. Rekonstrukcja oraz uzupełnienie złocen w technice na pulment z zastosowaniem złota płatkowego i/lub proszkowego.
15. Zabezpieczenie złocen roztworem żywicy termoplastycznej w ksylenie (Incral 44 lub równoważnej).
16. Zaizolowanie powierzchni warstwy malarskiej i uzupełnień malarskich werniksem akrylowym lub damarowym z domieszką filtra UV.
17. Zabezpieczenie żelaznych zawiesi, kotew inhibitorem korozji (taniną w roztworze alkoholu wysokoprocentowego i wody (3:1) w stężeniu ok 10 %) a następnie 10% roztworem żywicy syntetycznej (Paraloid B72 w toluenie lub równoważnej).
18. Transport do kościoła i zawieszenie w miejscu dotychczasowej ekspozycji. Zakłada się możliwość wykonania drobnych uzupełnień wyrównania powierzchni tynku ściany kościoła, niedostępnej podczas ostatniego remontu wnętrza w 2018r. w przestrzeni za obiektem. Do uzupełnień należy zastosować zaprawę o spoiwie wapiennym lub wapienno-trasowym oraz pomalować powierzchnię farbą krzemianową w bieli zgodnej odcieniem z obecnym opracowaniem ścian.
19. Wykonanie konserwatorskiej dokumentacji fotograficznej i opisowej wykonanych prac.